

Latwēfchu Awīses.

62. gada-gahjums.

Nr. 18.

Trešchdeenā, 4. (16.) Maijā.

1883.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhansen pr. Schründen, Kurland. — Ekspedizija Bēsthoru lga grahmātu-bohdē Jelgawā.

Mahdītājs: No eekšsemehm. No ahriemehm. Wisjamaakahs sinas. Apprezejes. Wehtule is Dobeles. Atbilde. Sludināšanas.

No eekšsemehm.

Behterburga. Strahdneeku jautajumā no waldibas pagahju-
fchā gada Julija mehnesi likums tila isdots, kas aisleedja peenemt
behrnūs fabrikās par strahdneekem. Schim likumam waijadseja nahkt
spehka fchi gada 1. Maijā. Bet tagad Behterburgas awise „Nowoje
Wremja“ sino, ka us daschu Maslawas fabrikantu luhgšchanu jaunā
likuma eewefchana atlikta us weenu gadu, t. i. lihds 1. Maijam 1884.
g. Minete Maslawas fabrikanti esot usrahdijschi, ka zaur behrnu
darba aisleegšchanu ne ween fabriku ihpafchneekem, bet ari strahdneeku
familijahm leels saudejums zeltos, jo behrnu darbs il gadus eenesot
strahdneeku familijahm 5 milj. rublu. Maslawas fabrikanti tamdeht
wehlejsufchees panahkt minetā jaunā likuma pilnigu atzelschānu, eekam
tas wehl buhtu eewests. Bet waldiba naw paklausijusi to un atlikusi
tik likuma eewefchānu us weenu gadu, lai pa to laiku fabrikanti un
strahdneeki waretu sawas leetas tā eegrofsht, ka tee isteel bes behrnu
darba, jo waldiba wisadā wihfē grib aisleegt pehdejo, tamdeht ka
zaur strahdneeku pahraku nopuhleschānu behrnu gadōs tee paleel wisā
fawā wehlakā dshiwibā wahji, un pee tam tee jau agrakā jaunibā
weeglafi eemahzahs daschadus netikumus. Kaut ari pirmā brihdi zaur
behrnu algas sushchānu strahdneeku familijahm kahds istruhkums zeltos,
tomehr galu galā tagadejai behrnu pehnai buhtu janahkt strahdneeku
schkiras rokās, ja ne zitadi, tad zaur algas pa-augstināschānu preeksch
pee-augufcheem strahdneekem, kas wisadā wihfē gaidama pehz behrnu
darba aisleegšchanas, jo zaur tahdu aisleegšchanu masinatos darba
spehka peedahwaschana. — Tahlak „Nowoje Wremja“ sino, ka pa-
gahjuschā gadā komisija sem senatora Semenowa wadischanas isstrah-
dajusi preekschlikumu par strahdneeku apdrofchinaschānu pret nelaimēs
gadijumeem. Bet ari fchi projekta eewefchana tikusi aptureta zaur
Maslawas fabrikanteem un firgotajeem, kas no sawas puses eefneegu-
fchi schai leetā zitadu preekschlikumu. Pehz waldibas komisijas pro-
jekta — pahrwaldiba par dibinajamo apdrofchinaschānas lahdi peede-
retu walfs waldibai; turpretim pehz Maslawas kapitalistu preeksch-
likuma — lahdes pahrwaldiba peederetu scheem kapitalisteem pascheem.
Ari daschā zitā sinā starp abeem projekteem esot stipra starpiba. Wal-
dibas komisijas projekts wispahrigi wairak gahdajot preeksch strahd-
neeku labuma. „Nowoje Wremja“ zerē, ka strahdneeku apdrofchina-
schānas jautajums tagad tiks no jauna stipraki kustinahts zaur bee-
dribu preeksch Kreewu ruhpnēezibas un tirdsnēezibas weizinaschānas.
Schi beedriba jau agrak palihdsejusi pee minetā jautajuma isflaidro-
schānas, un tagad wina dabujusi jaunu presidentu, grahsu Ignatjewu,
no kura jauna dshiwiba zerama preeksch beedribas. — **Majestetu**
goda brauzeens is Kremlas lihds Wispenski-katedralei, kur swehtai
kroneschānai janoteel, esot jau apstiprinahts. Tur nosajhts, ka Kei-
sara kroneschānas leetas nēfhs schahdi augsti walfs-wihri: Leelo Kei-
sara kroni — ishtenais geheimrahts Titows, fzepteri — generaladju-
tants grahs A. W. Adlerbergis, sobinu — generaladjutants grahs
Mikutins, walfs-karogu — generaladjutants grahs Behteris Schu-
walows, maso kroni — generaladjutants grahs Heidens. Balda-
finu pawadihs 32 generaladjutanti, — 16 pee puscheem (to starpā
grahs Loris-Melikows, Timaschews, Gurko, Madezkis, Drentelns,
Ignatjews un Trepows) un 16 pee kahteem (to starpā grahs Pah-
wils Schuwalows, Obrutshews, firsht Swiatopoll-Mirskis, firsht
Imeretinskis, grahs Scheremetjews un Wojeikows). — **Grahsu**
M. F. Loris-Melikow Maijā gribot eezelt par feldmarschālu. —

Finanzu un zelu ministerijas esot weenojuschahs, ka pa wiseem krona
dselszekeem 4. klases brauzamahs bitetes ja-eerihko. Nunā, ka ari
privat-dselszekeem, kas bauda krona garantiju, 4 klases wagoni buh-
schot ja-eegahdajahs. Masla preeksch 4. klases buhschot $\frac{3}{4}$ kap. no
werstes. — „Waldibas Wehtnesi“ usajinaschana islāista pee
wiseem 1812. gada kareweem, lai eeronahs us 18. Maiju Maslawā,
deht peedalischānahs pee Besitaja basnizas eefwehtischānas. — **Veel-**
firshts Konstantins Nikolajewitschs ar leelfirsteni Weru Konstanti-
nownu (Wirttembergas herzoga Eischena atraitni) 20. Aprili pah-
brauzis is ahriemehm Behterburgā. — **Sino, ka pati kroneschāna**
notikschot schahdā tahrtibā: Nowgorodas metropolitē uskabhj us trona
wirfejahs pakahpenēs, Keisara Majestetei pretim, Winu usajinadams,
flakā balfi nolafiht pareistizigo tizibas apleezinaschānu, un, kad tas
notizis un winsch swehtijis Keisara Majesteti, nokabhj no trona.
Pehz tam kopā ar Kijewas metropolitu atkal dodahs atpakal un no-
lasa ewangelijumu; Keisars nonemahs Andreja weenkahrscho lehdi un
pawehl Kijewas metropolitam, Winam aplikt kroneschānas mehteli,
pee ka minetā ordena lehde peestiprinata briljantōs. Keisara Maje-
stete tad noleez galwu un Nowgorodas metropolitē swehtidams pazel
rokās, pee tam noskaitidams diwi luhgšchanas. Kad tas nobeigts,
Keisara Majestete tam pawehl pasneegt kroni, un augstais walfs-wihrs,
kas to nēfhs pa goda gahjeena laiku, us kisenā to nodod Nowgorodas
metropolitam, kas to tad pasneeds Keisara Majestetei. Keisars pa-
nem kroni no kisenā un Pats Sew to usleel galwā, pehz kam metro-
politē atkal nolasa luhgšchanu. Nu Keisara Majestete pawehl pa-
sneegt fzepteri un walfs-ahbolu, — pirmo panem labajā, otro krei-
sajā rokā, un tad nosehschahs us trona. Drihs pehz tam Winsch
abas schihs leetas atkal noleel un pamahj Keisarenēs Majestetei. Wina
Sawa Augstā Laulatā Drauga preekschā nometahs zelds; Keisara
Majestete nonemahs kroni, ar to aiskar Keisarenēs Majestetes galwu,
un tad to atkal Sew usleel galwā. Pehz tam Keisara Majestetei pa-
sneeds maso kroni, kuru Winsch tad Keisarenēs Majestetei usleel galwā;
tschetras walfs-dahmas to peestiprina. Tad Keisara Majestete Sa-
wai Augstajai Laulatai Draudsenei apleel kroneschānas mehteli un
Andreja ordena lehdi, pehz kam Keisarenēs Majestete peezelahs un at-
kal nosehschahs us trona. To paschu ari dara Keisara Majestete, un
tad atkal rokās panem fzepteri un walfs-ahbolu, pehz kam kahds bis-
kaps nolasa wisus Keisara Majestetes titulus un dseedataji nodseed
dseefmu par Majestetu ilgu muhschu. Lihds ar to 101 leelgabalu
schahweens nodimd no tuwejahs baterijas un mahzitaji un augstee
walfs-wihri, palikdami sawās weetas, Majestetehm wehle laimes,
trihš reijas paklanidamees. Keisarenēs Majestete, kopā ar Wisaug-
stako familiju, Keisara Majestetei nonefs laimes wehleschānas pee trona
palahpenehm. Pehz tam Keisara Majestete atkal noleel fzepteri un
kroni un zelds nometees, wiseem ziteem stahwot, nolasa luhgšchanu,
ko Nowgorodas metropolitē tam tura preekschā. Tad Keisara Ma-
jestete peezelahs, bet metropolitē un wisi ziti nometahs zelds un par
Keisara Majesteti nolasa aishuhgšchanu, pehz kuras nahkt wispahrigā
liturgija, kur Majestetes atkal nosehschahs us trona. Kad liturgija
nobeigta, lahdi biskapi sino Keisara Majestetei, ka nu laiks swehtajai
fwaidischānai, us ko Keisara Majestete noleel sobinu un, wadihts no
asistenteem un pawadihts no Keisarenēs Majestetes un augstakeem
walfs-wihreem, no trona dodahs us altara Keisariskeem wahrteem.
Tuhlit aif Pascha Keisara eet schewahje-gwardijas pulka komandeeris
ar baltu sobinu; kroni, walfs-ahbolu un fzepteri Majestetei nēfhs lihds.
Nowgorodas metropolitē is krahschāna traula, kura swehtā elje atro-
dahs, tad fwaida Keisara Majesteti pee peeres, azim, mutes, au-

bulodamas fahf fawus uhdens burbulifchus felmigi us leiju mest. Pawafaris jau atstaigajis, ikkatru laipni fweiznadams fawâ mihligâ, jaukâ dabâ. Wina pirmais wehstnefis, „zihrulitis mas'putniufch“, jau labi fen gaisu ar fawahm jautrahm dseefminahm trihzina. Sautlite dauds mihligaki zaur logeem luhkojahs eelfchâ un atspirdfina ikkatru dshwneeku zaur faweem feltoteem, filteem stareem, un flubina, lai dodahs mudri plafchâ dabas walsti patihkami rotatees. Ak, tu mihligais pawafaris, tas kofchais jaunellis, tu daschadu juhsmu un preeku dahwatajs; tu katra firdi zeribu — dehsti. Newar buht newenas tahdas firds, ko pawafaris nemas ne-aifkustinatu, gan fchahdâ, gan tahdâ finâ, un newar buht neweena tahda, kas wina wehrtibu un kofcho krahfchnumu nefahltu wairaf eewehrot.

Semkopja darba laiks, ar tihrumu strahdashanu, drihs fahlfes. Wina leelakâ wehleschanahs pee tam ir, kad tilai pawafara fals pahraf ilgi nepastahwetu, zaur kam rudeni labibas eenahlfchanahs pahraf wehlu paleef, jo weena pawafara deena ir taf lihdsiga wairaf deenahm rudeni. Ari dascham labam jau fahf truhlt lopu baribas. Tadeht, mihligais pawafar', nahzi ween drihs, mehš tewi ar abahm rolahm laipni fanemfim!

Pagahjuschais seemas aulfkums dascham ifsaldeja akas, apzirknus un kabatas. — Akas tamdeht, ka rudeni bes laba flapjuma usnahza peepeschi stiprs faltums. Apzirknus tamdeht, ka tee pehrnahs palnapahs plaujas deht nebij pahrpahrim peepilditi. — Labibas zenas fritu semu, un fanehma tadeht mas naudas, zaur kam weeglahs kabatas jo drihfi istufschojahs.

Labs laika strehks pagahjibas dftumôs bij eeritejis, kamehr fchê Dobelê konzerti nekluwa isrihloti. Tâ tad nu pehz jo ilga laika dabujahm atkal reisi to brihdi peedsihwot, fur Latweeschu dseefmu flanas konzertâ tapa skandinatas un klausitaju firdis eepreezinaja. Konzerta isrihlotajs bij tas jau wiseem deewsgan pasihstamais Fr. Lepfchewiga lungs ar fawu kwarteti. Basnizâ ktuâ „garigs“ un tuwejâ flolas namâ „laizigs konzerts“ Trijukungu deenâ, 6. Janwari fch. g., isrihlots. Deena bij toreis deewsgan peemihliga; bet pee wisa ta nebij nekahds kupls dalibneeku flaits eeradees, konzertu apmelleht.

Dobeles meesta tirgotaji fawas darifchanas wiswairaf ikkatras nedekas peektdeenâ leelakâ mehrâ weizina, jo tad fchê teel tani deenâ noturehts nedekas tirgus. Teem, kas tani nedekas tirgû ar kahdu prezi us tirgu usbrauz, ir jamakfâ 2 kapeikas muitas. Zitâs deenâs dascham labam fchi meesta tirgotajam masa pekna atlez. — Par seemu bij peektdeenâs nedekas tirgus plahns; bet nu us pawafari rodahs arween luplaks. Ari kweeschu andelmani jeb kuptfchi mehds tagad jau leelakâ flaitâ eerastees un augstakas zenas peesohlt. Dobeles meests ar ikkatru gadu pleschahs prahwaks. Jf gada top daschs labs stalts nams buhwehts. Dobeles meesta polizejas kahrtibu usrauga bekermeisteris Eduards Medlina lungs, kâ meesta preekschneeks. — Celas ir wisur kreetni brugetas. Ari us katra eelas stuhra ir ar prahweem burteem usrakstihis eelas wahrds, un us katra nama ir faws nama nummurs. Dumfchâs naktis ir ari par to gahdahts, ka us eelahm teel pee nameem jau eeriktetôs wehja kulturdôs uguns dedfinata, lai apgaismo eelas, ka zetotajam drihsaki un droschaki faws nams fawneedsams. Ari us tam teel luhkots, ka naktis waktis tagad par naktihm us ftingru kahrtibu zeefchi flata.

Zaur Dobeles fudmalu meldera Johann Galles kunga ruhpihu gahdashanu tapa jau preeksch dascha gada atpakaf „wilnas kahrtchanas“ eetaife wina fudmalâs eerikteta. Loti brangi, ufizigi un teizami winsch fawu darbu strahdâ un kopj, ka winam darba ir ween-

mehr pa pilnam, tâ ka tiko fpehji padariht. Wina kreetno un ufiziamo darbu atfinufchi, daschi no tabla gabala brauz fchurp, pee wina fawu wilnu list kahrt. Dobeles fudmalas atronahs us pascha Behrjes upes krafa, meestam itin tuwumâ, fur til upe par robeschu tel.

Dobeles wezahs „pilsdrupas“ un winu robeschas tapa jau agraf no kahdas fastahwofchas komitejas ruhpihi aploptas. Rahdi kungi pee winas ihsti peeder, nesinu fchim brihscham flaidri teift. Tiflab wezo „pilsdrupu“ eelfchpufes, kâ ari ahripufes grunte tapa ar kahdeem prahweem gangeem un dascheem patihkameem kozineem apstahdita, glihti isrotata un par jauku pastaigafchanahs weetu fagatawota. Jif atminos, tad ari wezo „pilsdrupu“ ruhms ir kahdas trihs „lauf-faimneezibas isstahdes“ no Dobeles semkopibas beedribas isrihlotas, furas arween leelâ mehrâ no isstahditajeem tapa pabalstias. — Pehrâ gadâ ari Zulija mehnesi „Annas muifchas labdaribas beedriba“ winâs isrihloja fatumu preekus. Ari paschi Dobelneeki mehds if gada „Lihgo fwehtku“ wakarâ tanis wezâs, firmâs „pilsdrupas“ tahs wehl wezu-wezahs fentschu „Lihgo ugunis“ nodedfinaht, kas tuwejai apfahrtnei dod deewsgan jauku isflatu. — Tapa ari no minetahs komitejas par to gahdahts, ka ap „pilsdrupu“ robeschu teel kreetni ofola stabi eerakti un pee teem diwâs weetas deewsgan rupjas drahtis peestiprinatas, kas dewa jauku isflatu. To darbu apnehmahs Leel-Behrjes Klabbu faimneeks pahtrahdaht. Bet par kibeli kahdas besgofcha rolas pehz kahda laika bij kahdus drahts gabalus norahwufchas. Tâ tad nu isflatiyahs robaini, un pa dasai daschâ weetâ newenas drahts nebij. Tagad nu ir atkal wis kahrtiba; wis ruhpihi fataihhts, un drahtis ne wis wairs pee stabeem peestiprinatas, bet zaur wineem wiltas zauri. Zerestim, ka nu wairs pehz winahm besgofcha rolas netihkaks, jo ar tahdu drahts gabalu newar neweens few nekahdu leelu mantu eeguht; bet tilai fawai firdij meeru un preeku laupa, neeka drahti eelahrodams.

Wifs fchê eet kâ peenahkaks. Kahrtiba un fspodriba walda wisur. Schini jaukâ pawafari wehl jo jaukaku un patihkamaku „wezo pils pagalmu“ padara Behrjes upe, kas fawus burbulifchus putodama un garam steigdamahs knafchi us leiju flubina un wezajahm atlikufchahm drupahm firfnigas „ardeewas“ dod:

Tur pee Behrjes gribu dotees,
Dobel's meesta tuwumâ,
Kur pilsdrupas pelekajas
Stahw tur kalna stahwumâ.

Tur nosehdees pahrdomaschi
Wezôs laikus — pagahj'fchus,
Wezâs, ismirufchas dftintes
Gresnumus — apgruwufchus.

Dobelneeks.

A t b i l d e.

H. Semendy fgam: Newaram labi atzeretees. Kas isleetajams, tiks islectahs. Baldeews!

Latto. Aw. redaktors: J. Weide.

No zensures atwehlehts. Jelgawâ, 3. Maijâ 1883.

*) Bar „Lihgo ugunihm“ nofauz „wezo Zahmu“ wakarâ darwas muzinu dedfinahchannu.

S l u d i n a f c h a n a s.

No Uhrzes pagasta walbes Bauskas aprikti teel it wijas pee fchi pagasta peederigahs perfonas, wihschfi un seewifchfi, ufaizinati, deht familijas rulla pahrlabofchanas, fawu tagadejo familijas stahwofli un perfonu wezumus zaur fritiano fhnaju peenefchannu wisu wehlatais lihdi 9. Julijam fch. g. pee fchihš pagasta walbes usdot.

Wifas pilfchtu, pagastu- un muifchu polizejas top laipni luhgtas, fchi pagasta lozektus fawds aprinkôs, bes ka tee leezibas-fhines par familijas fastahwa usdoschannu usrahda, nepeeturht.

Uhrzes pag. walbe, 16. Aprili 1883.
(N 72.) Pag. wez.: J. Muifchf.
Scrihw.: G. Egling.

Merzendorfes pagasta teeja usfaizina wisus, kas fchejenes nomirufcham Wenbergu fainneelam

Jehlabam Lapinam

ko parahdâ buhtu polikufchi, jeb kureem no nomirufchâ kahdas peeprahfchanas jeb parahdi nahktos, fchihš fawas peeprahfchanas jeb parahdus wehlatais lihdi 15. Junijam fch. g. fchê usdot, jo pehz tam neweens wairs netiks klausihhts un ar parahdu fchepjeem tiks pehz ktuma darihhts.

Merzendorfes pagasta teeja, 19. April 1883.
(N 45.) Preekschf.: J. Welber.
(S. B.) Teef. ftr.: G. Sundur.

Kad lihdsifchinigais Leel-Geeres Strautu mahju nomneeks

Adams Silientahls

ar wiseem faweem parahdu dewejeem grip iflihdftinatees, teel wisf tee, kam winsch ko parahdâ buhtu, no Leel-Geeres pagasta teejas usfaizinati, fawas prahfchanas jebatais lihdi 14. Junijam fch. g. pee fchihš teejas peedot, jo wehlatu neweens netiks wairs klausihhts, bet ar fawahm prahfchanu muhschigu kluhu zeefchannu noraidihhts.

Leel-Geere, 20. April 1883.
(N 805.) Preekschfehhd.: M. Buttel.
Scrihw.: W. Lerch.

Prona Bauskas pagasta teeja usfaizina it wijus pee fchi pagasta peederejofochâ nelakta

Krifchjahna Stahla

parahdu dewejus un parahdu nehmejus, lai fawus prahjumus un parahdus 9. Junijâ fch. g., kâ weenigâ ifflehgofchanas terminâ, pee fchihš teejas usdot. Ne-usdotee parahdu prahjumi netiks pehz tam eewehroti un parahdu nehmeji ar dabultu mahfu tiks strahpeti.

Bauskas teejas namâ, 11. April 1883.
(N 381.) Preekschf.: G. Stalder.
(S. B.) Scrihw.: Kleinberg.

Basnizas un skolas siņas.

Weens Kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Rahditajs: Siņas. Lutera peeminas staba leetā. Par Kurfemes wišpahrigo skolotaju sapulzi. Dsihwes watars.

Siņas.

Behterburga. „Behterburgas Ewang. Swehtdeenas lapa“ pasneeds daschus skaitlus par to, zif Lutera draudses 1881. gadā isdewufchas par mihelestibas dahwanahm. No teem redsams, ka Behterburgas Lutera draudses isdewufchas 212 tuhft. 962, Maslawas 55 tuhft. 729, Rehwalē 41 104, Rihgas 82 tuhft. 268. Zalgawas 20 tuhft. 512, Odesas 10 tuhft. 833 un Kuldigas 11 tuhft. 665 rubt. — Ewangeliski-luteriskā generalkonistorija nofazijusi, ka kroneschanas deenā wišās muhsu Lutera basnizās swehtku deewakalpošana janotur ar luhgschanahm un aishugschanahm; sprediki buhs faziht par teem wahrdeem: Dahw. ds. 21, 1.—8.

No Zehsihm. Zhpascha komisija, kā „B. W.“ siņa, esot fastahdijusees, kas grib weizinaht Zehsu basnizas pahrbuhwi un atjaunoschanu, un Widsemes muischneeku konwents schai komisijai atwehlejis naidu preeksch loga isgresnoschanas altara kori un zitahtm wajadsihahm. Triju bruneneeku meisteru kapa-akmeni, kas lihds schim atradahs tahdās weetās, kur tee tika apskahdeti, tiksot eemuhreti basnizas feenās un apskahrt jauki isrotati. Schee trihs bruneneeku meisteri, kas Zehsis isdufs sawu nahwes meegu, ir: Germanis v. Brüggeneij, Johanis Freytag v. Loringhoven un Walters v. Blettenberg, beidsamais Widsemes brunineeku meisteris. — Tā tad nu Zehsu basniza, kas nahkoschu ruden' buhs jau 600 gadus weza, us scheem swehtkeem parahdisees atjaunotā glihtumā.

No Witebskas raksta „Balt. Wehtnesim“ tā: 20. Februari schē bija basnizas domes lozektu wehleschana. Kā preeksch 3 gadeem, tā ari schogad weetigais mahzitajs Wahzu un Latweefchu deewahrdds no kangeles isfludinaja wehleschanas deenu, un wehletajus usajzinaja, leelā skaitā peedalitees. Bija eeradees ari pulks lauzineeku, Latweefchu un

Wahzeefchu. Bet tuhlit eefahkumā pilsehtneeki Latweefchu lauzineekus negribeja pee wehleschanas nemas peelaišt, teikdami, ka Witebskas lutereefchu draudse esot pilsehtas draudse. Latweefchu lauzineeki atsaunahs us to, ka ari wini lihds schim Witebskas lutereefchu basnizu kopuschi un mahzitaju usaturejuschi. Tad lauzineekeem atwehleja, iswehletees is Latweefchu widus weenigi pehrminderus, kas warot mahzitajam palihdseht naidu eelasiht un pee basnizas domes sehdeschanahm peedalitees, bet bes balsoschanas teesibas. Basnizas domes lozektu skaitlim wajagot buht 12, un tos drihstot tik pilsehtneeki wehleht. Par laimi, Latweefchi, kahdi 150 wehletaji, wisi atsinahs par Witebskā peerakstiteem pilsonem (мѣщане.) Nu ne-atlikahs nekas zits, kā ari winaus peelaišt pee wehleschanas. Nodewa wehleschanas sihmites. Domes preekschneeks, Schefflera kungs, peenehma no Wahzeescheem pasneegtahs sihmites bes nekahdas kontroles, bet laikam bihdamees, ka Latweefchu pusei nebuhtu balsu pahrsvars, nu tik wehl eefahka prasiht no Latweescheem peerahdijumus par to, ka tee pateesi Witebskas pilsoni un ka basnizai atlihdsinajuschi il gadus sawas nodoschanas. Wehletajeem peerahdijumu nebij lihds. Tamdeht tee nu luhdsa basnizas domei, wehleschanas deenu atzelt us kahdu zitu laiku; bet tas netika paklaushts, un tā wezā dome isfludinaja sewi par no jauna eezeltu. Daschi, ar tahdu wehleschanas isnahkumu nebudami meerā, eefneedsa suhdsihu pee generalkonistorijas. — Skolu siņa mums klahjahs wehl gruhtaki. Gadu atpakal gan bija peeneems skolotajs, kas ari par Latweefchu behrnu skoloschanu luteriskās skolas fahla ruhpetees, bet mahzitajs un Wahzu basnizas dome tam atnehma wišpirms dahrsu, tad skolas lokalu, un beidsot to pawisam atlaida. Pascheem us sawu roku mums ari naw laimejees atrast derigu skolas korteli un dabuht apstiprinaschanu preeksch Latweefchu-Kreemu skolas. Tā tad schim brihscham esam palikuschi gluschi bes skolotaja un bes basnizas lestera. Wiša draudse stipri fahustinata. Latweefchi nu grib dibinaht sawstarpigu pa-

lihdſibas beedribu, kà Pleſkawà, bet — lai gan jau lahdi 100 beedri ir peeteiufchees un lahdi 30 rubki eemakſati, tad tomehr par beedribas progamu wehl ne-efam weenojuſchees, jo mums truhſt wiſleelakà, proteet — deriga wadona.

Lutera peeminas ſtaba leetà.

„Latweeſchu Awifeſ“ ſawa 13. nummura „Baſnizas un ſkolas ſinàs“ uſaizinjaja ew. lutr. tizigos Baltijas gubernu eedſihwotajus — Latweeſchus, Wahjus un Zgaunus — lai ſhogad muhſu tizibas atjaumotaja un iſſklaidrotaja Lutera tehwa 400-gadu dſimſchanas deenai, 10. Nowemberim, par peemianu zeltu Mihgà waj ari Zelgawà Lutera peeminas ſtabu. Schim uſaizinjajumam pretojajeh „Baltijas Wehſtneſis“ ſawà 74. un 75. nummurà. „Ztga f. St. u. L.“ „Baltijas Wehſtneſim“ ir dewuſi ſchahdu atbildi:

„Sihmejotees us 10. Nowemberi ſch. g., us to deenu, kad Lutera preekſch 400 gadcem peedſimis, „Latw. Awifeſ“ ir atſinufchàs par labu, laiſt klaijã ihpaſchu preekſchlikumu. Minetã Latweeſchu lapa leel preekſchã, lai Mihgà waj Zelgawà zeltu Luteram peeminas ſtabu, un iſſaka ſawu pahreezinaſchanoſ, ka katres labpraht paſneegſchot ſawu artawu „Lutera tehwan“ par godu, un ka mehneſcha laikã ſanahtſchot deewſgan leela ſumma. Lutera komiteja, kaſ zelama iſ Wahzeem, Latwjeem un Zgauneem, nemtu ſcho leetu rolã, lai peeminas ſtabſ taptu pee laikã gatawõ. Tik-ko ſchis — lai gan ſchã laikã deewſgan grehti zauri wedamais, bet tomehr labã prahtã iſ-ſajitais preekſchlikums bij nahzis klaijã, tad „Baltijas Wehſtneſis“ tuhdaſ tam uſbruſka wirſã, to iſ-ſmeedams un iſſobodams. „Balt. Wehſtneſis“ ſauza ſawu „beedreni“, „Latw. Aw.“, par leelu „ſchwerme-reeni“ un ſaka: „Ja winas domas atraſtu peekritejus ari pee zitahm tautahm un zitahm tizibahm, tad drihſi ne-atraſtoſ neweena nowada, neweenaſ dauds-maſ leelakas piſſehtas, kur nebuhtu redſami peeminas ſtabi — Jeſum, Moſum, Muhamedam, Luteram, Kalwinam, Irwingam, warbuht ari nemaldigam Pium un Mormoneem, Joſefam Smith un Breigamam Young, un wehl ziteem nemaldigeem.“

Tuhdaſ ſawã otrã nummurã „Balt. Wehſtneſis“ ir nodrukajis lahdu „eeſuhritu rakſtu“, kurã taſ few leel wehleht laimes par to, ka iſturejees nedraudſigi pret „Latw. Awiſchu“ preekſchlikumu, un tad zel preekſchã weſelu rindu jaunu, pa daſai gluſchi ſmee-

lligu, pa daſai ſaunu nodomu. „Tahdi wiſpahrigi peeminekli tizibu dibinatajeem buhtu gan drihſ kà jauni elki.(!) It ihpaſchi tahdi peeminekli neder proteſtanteem, kaſ atmetuſchi bilſchu deeneſtu un ſweht-neeku peeluhgſchanu.“ Wiſu pirms „Latweeſchu Awifeſ“ preekſchlikums tamdeht eſot atmetams, ka taſ eſot tikai politiſke ſtikis; azihm redſot gribot uſſprauſt Lutera tizibas karogu, lai zaur tam „pee Baltijas eedſihwotajeem modinatu lahdaſ ſawadibas juhtaſ, kaſ toſ it kà ſchſirtu no zitaſ Kreewijas“. „Pret tahdeem mehrkeem jaſtrahdã ar wiſu ſpehku. Mums japuhlejajeh maſnaht wiſfadaſ ſawadibas juhtaſ, kaſ waretu ſchſirt muhſu gubernas no muhſu wiſpahrigas tehwijas.“ Tad nedrihſſtot aiſmirſt, ka Latweeſchu pulkã ir ari laba daſa tahdu, kaſ ne-peeder pee Lutera tizibas, un tizibas karoga pazel-ſchana tadeht waretu tik modinaht paſchu Latweeſchu pulkã newaijadſigas ſtarpibas juhtaſ. Weidſot „Balt. Wehſtn.“ peeſuhritais rakſtõ grib ſinaht, ka no preezigas peedalifchanaſh pee Lutera jubilejas newarot ne runaht, kamehr ne-efot iſſchſirts baſnizas waldibas jautajums (patronatõ u. t. t.).

Mehs eefahkumã, un ne beſ eemeſla, ſcho no Latweeſchu laiſtrakſteem aiſkuſtinato leetu negribejahm eewehtrot ſawã lapã, un jau tamdeht nẽ, ka taſ, ko „Balt. Wehſtneſis“ ſaka, waj neſaka, preekſch mums naw no it nekahda ſewiſchka ſwara; mehſ pat ne-turejahm par peeklahjigu, iſplatiht „Balt. Wehſtneſcha“ negehligahſ iſſmeeſchanoſ u. t. j. pr. Bet tomehr eſam pahreezinajuſchees, ka muhſu klufeſchana pat no draudſigas puſeſ waretu tiſt uſluhkota tã, kã mehſ to negribam. Kad nu eſam par ſcho leetu reiſ rakſtijufchi, tad peelikſim klaht lahduſ wahrdus no ſawas puſeſ, uſ ko no minetã Latweeſchu laiſ-rakſta (Balt. Wehſtn.) teekam it kã ſkubinati.

Lutera ſwehtku ſwineſchana, kã to jau pati leeta peerahda, naw ihpaſcha Baltijas gubernu leeta, bet ta aiſnem weenlihdſigi wiſu Kreewu walſti jeb wiſuſ toſ, kaſ Kreewu walſti turahſ pee ew. Lutera tizibas, lai tee ari peederetu pee kuzas tautibas peederedami un runatu lahdu walodu runadami, un lai tee ari buhtu ſweſchu walſtju pawalſtneeki. Ew. Lutera generalkonſiſtorija Pehterburgã, ziſ mums ſinams, ir eefneeguſi peenahzigã weetã luhgumu, lai atwehlethu uſ Lutera ſwehtkeem pa wiſu walſti kraht dahwanas, no kuzahm dibinaht Lutera eeſtahdi. Kahda ta eeſtahde buhſ, naw wehl ſinams; ta war buht tik-lab baſnizas eeſtahde, kã ari ſtipendija jeb labdariga eeſtahde, par labu nabageem, bahrineem un tam lih-

dfiga. Tahdam darbam, kas nahl no tahdas pufes, un isplefchahs par wifū Kreewiju, stahtees zelā un usteept, ka zaur tam gribot Baltiju no Kreewijas atfchirt, naw zits nekās, tā to fwehtku fwineschanas tihfcha fagrofifchana un fauna apwainofchana. Kas godā fawus flawenos mirufchus, tas godā pats fewi. Gw. Luterā bafniza taifahs fawa garā fpehzigā dibinataja reto peeminas deenu zeenigi un ar pateizibu fwehtih; to wina war dariht, un tas ir winai jādara. Mahrtingfch Luters ir mums, teem, kas fauzamees pehz wina wahrda, wairaf wehrts, nekā ziteem; bet winfch ari peeder pee flawenajeem wihreem pafaulēs fahstōs, kas zaur wahrdeem un darbeem dauds ko ir paftrahdajis; tapehz waram drofchi zereht, ka ari teem pateesi isgihhtoteem wihreem, kas peeder pee Kreewu tizibas, muhfū Luterā fwehtku fwineschana tilai patifs. Bet kas tā, kā minetā Latweefchu lapa (Balt. Wehstn.) nopuhlejahs to fwehtku fwineschānu, kas nahkufi no deewabihjigas firds, tā falot — jau dihgli apfpeest un to faunā nodomā nofaukt par politifku demonstrāziju, tas dod pats leezibu no fewim, ka winam ir rupja firds, kas neprot nekā no goda prahta.

Mehs pawifam nefinam, kas „Balt. Wehstn.“ usdewis aifstahweht tahs mafahs Latweefchu tautas dakas tizibas juhtas, kas nepeeder pee Luterā tizibas. Minetā awife leekahs ruhpejotees tamdeht, ka to Latweefchu juhtas taphot zaur Luterā fwehtku fwineschānu aifkahrts. Bet ta leekuligā ruhpefchanahs ir glufchi bef pamata. Jo wairaf deewabihjibas un kristigas tizibas gars mahjo pee abejahm pufehm, jo zeetaki tahs turefees weena pee otras. Neweens neleeds teem Latweefcheem un Igauneem, kas peeder pee zitas tizibas, fwehtkus fwinoht peemineht fawās tizibas warenos wihrus un afins leezineekus, un neweens no mums Luterā tizigeem nejufstos tamdeht aifkahrts. Naw ne buht domajams, ka tee Latweefchi un Igauni, kas peeder pee Kreewu tizibas, jufstos zaur Luterā fwehtku fwineschānu kaut kā aifkahrti. Ne wis tas ir meera frauzeetajs, kas tahdus fwehtkus isrihlo, bet tas, kas zitas tizibas peekritejus pret fchahdeem fwehtkeem usrihda.

Sihmejotees uf „Latw. Aw.“ preefchlikumu, waram faziht, ka tas ir nahzis no kristiga zilwefa, kas juhtahs par protestantu. Un tahdas juhtas ir jazeeni, ihpafchi no protestanteem. „Latweefchu Awifchu“ zeribas gan waretu nofaukt par pahraf karfiahm un peeminas stabā zelfchānu par padauds

leelifku, ko tagadejahm buhfchanahm waldot newar eefpeht, bet nedfirdeta leeta ta naw, ne Baltijā, ne ari wifā pafaulē. Mums Baltijas gubernās jau ir weens tahds peeminas stabs. Preefch fahdeem 20 gadeem generaladjutants barons Meyendorffs fawā Igaunijas muifchā Regelē, pee Nehwales, uszehla Luteram peeminas stabu, kas wehl fchodeen lepni nofkatahs lei jā, un zil mehš finam, tad „deewefku peeluhdseji“ un „fwehtneeku zeenitaji“, no kureem „Balt. Wehstn.“ til gudri runā, ne buht naw gahjufchi waitumā. Lai ari daschs par to warbuht war fchabitees, waj tas ir labi jeb nē, kad tagad pee mums wifās Luterā bafnizās krahj dahwanas un zel to peeminas stabu, bet tomehr „Latweefchu Awifchu“ domas bij zeenigas, un tahs wajjadseja zeenigi fanemt. Kad „Baltijas Wehstn.“ atrada eemeflu, tam ufajzinajumam stahtees pretim, tad winfch to wareja dariht ar rahmu un meerigu garu. Bet kad winfch to ir darijis ar rupjeem fmeekleem, tad ir peerahdijis, ka winfch newar pagehrecht, lai winam parahda to godu un to peefkaita pee ew. Luterā draudfes. — Bet wehl wairaf!

Kad „Balt. Wehstn.“ wareja fewi til tahs aifmirftees, ka weenā dwaifchahs wilzeenā sobo par Mormonu wirfneekem, Muhamedu, pahwestu Piju IX., Iesu Kristu, Luteru un „ziteem nemaldigem“, tad tas ar to jo flaidri peerahda, ka wifā fchee wahrdi winam ir weena alga, tas ir — it nekās. Zaur tam winfch nodod klaiju leezibu, kahdas domas tam ir par tizibu, un mehš uf wina Latweefchu lafitajeem waram luhkotees — til ar flumjahm un ruhpehm u. t. j. pr. Zil reebigs mums ari ir katrs — tizibas — fanatifmus, tad tomehr mums japretojahs tahm domahm, ka katra ufstiziga pawalfstneeka peenahlkums esot — aifleegt fawu tizibu. Kas politifka jeb zita pafauliga labuma deht fawu tautu mudina, lai aifleeds fawu tizibu un apfpeefch fawas tizibas juhtas, tas pats fewi noteefā, un uf tahdu naw wehrts kahdu wahrdu runaht.

Red. peefihmejums: Mehš neturam par wajjadīgu, pee fchi rakfta kaut ko peefihmeht; tilai gribejahm fawus zeen. lafitajus eepafihfinaht ar to, kā minetā Wahzu awife fpreefch par „Balt. Wehstn.“ nepeeflahjibahm un nepareifahm usbrufchānahm. Kad „Balt. Wehstnescham“ buhtu tas fpehfs, tad nefin, waj ew. Luterā bafnizās laudis drihfketu pulzetees, jo „Balt. Wehstnescha“ domas par finamo weenadibu un par isnihzinamo „fawadibu“ tam fahwetu pretim.

Preezajamees, ka generalkonfiftorija fchi gada Luterā deenas fwineschānu ir nehmufti rokās. Lai

„Balt. Wehstn.“ ari pretojahs zil spehdams, mehš tomehr ešam pahrlėezinati, ka Latweešchu tauta ar preezigu firđi peedalifees — waj nu pee „Lutera eestahdes“ jeb ari pee zitas kahdas peeminas sihmes Lutera tehwan. „Baltijas Wehstnešs“ paldeews Deewam naw un nekad nebuhs — Latweešchu tauta.

Par Kursemes wišpahriġo školotaju šapulzi.

Ţflatrs šinahs, ka ta ir foti šwariga leeta, kad školotaji šapulzejahs. Ţapulzes wini war iššazibt šawas domas un šarunatees par wišu to, kas ir eewehrojams pee behrnu mahziššanas un audšinaššanas. Kad školotaju šapulzes kalpo tikai školai un ne wiš ziteem kahdeem mehrkeem, tad tas — ka išlatrs školas draugs to šinahs — ir no leelu leelahs šwehtibas. Ţa tad ari Kursemes šhulrahts, Bušha lgs, domā uš wišpahriġo Kursemes školotaju šapulzi jeb konferenzi, ko grib ša-aizinaht šhogad Ţuniġa mehneši — Ţrlawas šeminariġa. Raštā, kas šihmejahs uš mineto konferenzi, un ar ko teek eepašhišinati Kursemes školotaju lġi, Bušha lgs ir iššazijis šchahdas domas. Ţau šenakais, godam minamais Kursemes šhulrahts, Böttchera lgs, ešot no firđs wehlejees, lai školotaji nemtu dšihwu dalibu pee Ţrlawas šeminariġas gada šwehtkeem, ko mehđš šwineht Ţuniġa mehneši, jo zaur tam ne wiš ween školotaji paliktu weenmehr šakarā ar šeminariġu, kur mahziġušchees, bet ari šeminarišteem nahktu par labu, kad fateekahs ar teem wiħreem, kas jau štrahđa školas darba laulā. Un teešcham dašchš jauns školotajs, kam šawā amata eestahjotees ir newitus miġejees, nebuhtu špehris dašchu ne-apdomigu šoli, kad preešch tam buhtu šarunajees ar wezakeem školotajeem, kas jau labu laiku štrahđajušchi školas druwā. No šeminariġas lihđš školai ir leelš šolis, un labteem jaunajeem školotajeem, kas leek wehrā wezaku amata braħtu peedšihwojumus un padomu!

Wišu to eewehrodams, Kursemes šhulrahta lgs školotaju lġeem leek preešchā šchōš jautajumus:

1) Ţil no školotajeem ir nodomajušchi šhogad nemt dalibu pee wišpahriġahs Kursemes školotaju šapulzes?

2) Waj tee wišadi Ţelgawu wehlahs ka konferenzes weetu, jeb ar šhulrahta lġu ir weenis prahtis, konferenzi notureht Ţrlawā?

Tai šinā išlatrs mahzitajs teek luhġts, lai šarunajahs ar šawas draudšes školotajeem un lai tad šhulrahta lġam raštā, zil no školotajeem grib Ţrlawu no zil Ţelgawu ka konferenzes weetu.

Ţkolotaji Ţrlawā dabušhot mahjas weetu — pa daikai pašchā šeminariġa, pa daikai leelajā pagasta školas namā, kas turpat klaht pee šeminariġas. Ţeminariġas kuratoriġa jeb preešchneeziġa gahdašhot par lehtu un labu košti, jo ešot gaidama kahda peepalihđšiba preešch tam, ja Ţrlawu išwehletu par konferenzes weetu.

Beidsot školotaji teek ušaizinati, lai lihđš 22. Maġjam šaweem prahwesta aprinka školotaju delegateem dara šinamu, par ko latrs konferenze grib ru-naht un špreest.

Lai nu nodomā nemtā školotaju konferenze buhtu, kur buhdama, mehš no šawas pušes tai weh-lam daudš šelmes, un ešam pahrlėezinati, ka školotaju lungi šapulzešees jo leelā šklaitā.

Dšihwes wakarš.

1.

Redš, pee debesš šaule šteidsahs,
Ţt ka no mums behgdama;
Ţelšch tai wakarā nobeidsahs,
Ţumšā muhs atšahdama.

2.

Wakarina muħu šlawāš
Raħdiġ' šawu jaukumu;
Driħš ween rudens-weħtraġ kahwahs
Poštiht šawu gliħtumu.

3.

Ţauneklitis šahrtā waigā
Ţħšu laiku rotajahs;
Ne šen jauns, — tē širms tas štaigā,
Wakarš tam jau peestahjahs.

4.

Ţirmgalwiš, no gara zeta
Ţas nu taišahs projam braukt;
Dšihwes gaita tam nu galā,
Augšchup teek tas projam šaults.

5.

Wakarai un šaulei lihđši
Weħja špahrneem aiššreenam;
„Dšihwes wakarš“ peenahšs driħši,
Ţo pawišam nemanam. K. Kalniššch.